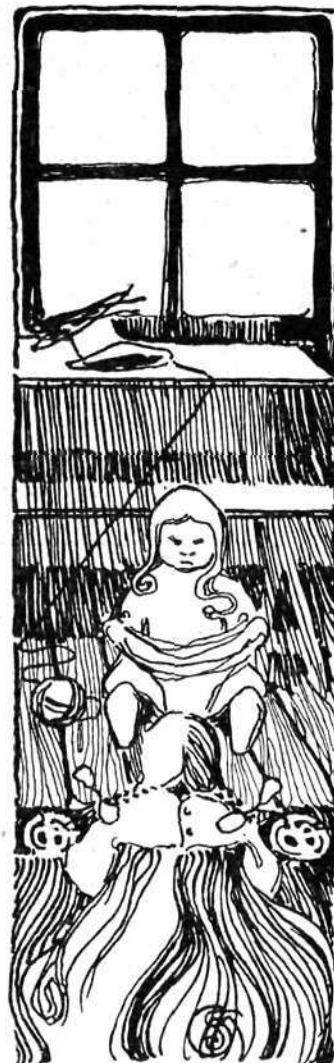

KOTITAIDE

HUONESISUSTUKSIA
RAKENNUSTAIIDETTA
MAALAUSTA JA KUVAN-
* * * VEISTOA * * *
TAIDETEOLLISUUTTA

6:s vuosikerta
IV * * * 1907.

PÄÄTOIMITTAJA:
VILHO PENTTILÄ.

Apuna:
JALMARI KEKKONEN
ym. ym.

Toimituspaikka: Vladimirink. 7.
Auki 10-3. † Puhelin 644. † Posti-
osoite: Suomen Teollisuuslehden
KOTITAIDE. † Tilaushinta 9
markkaa. † Ilmestyy 12 numeroa
vuodessa vähintään 35 kuvaliitteen
seuraamana.

KOTITAIDE IV:NEN SISÄLLYS: KIRJOITUKSIA: AKSELI GALLÉN-KALELA KIRJAINKUVITTAJANA, J. K. — LAPSET JA TAIDE (JATK.) — HUOMATTAVIA AJANMERKKEJÄ. — »VILLA JOHANNA». — OMA MAA (KIRJA-ARVOSTELU). — RAKENNUSLAUTAKUNTA. — UUSIMMAT BETONIHOLVIT. — WIENIN MESTARIKURSSIT, E. T. — VALTION RAUTATIEASEMIEN ERI RAKENNUSTEN FASAADIPIIRUSTUKSIA VARTEN JULAISTUN PALKINTOKILPAILUN OHJELMA.

KUVIA: NÄYTEKUVIA AKSELI GALLÉN-KALELAN KUVITTAMASTA »SEITSEMÄSTÄ VELJEKSESTÄ» (KUVIA, VIGNETTEJÄ, ALKUKIRJAIMIA). — NÄYTTEITÄ SATUKIRJAKUVITUKSISTA. — »VILLA JOHANNA» (4 KUVAA), SELIM A. LINDQVIST. — UUSIMMAT BETONIHOLVIT (11 KUVAA).

KUVALIITTEITÄ: JUKOLAN VELJEKSET PIRTIN VEISTÄNNÄSSÄ (VÄRIKUVA, AKSELI GALLÉN-KALELA). — SISUSTUSKUVIA »VILLA JOHANNASTA».

Hietalahden Osakeyhtiö

Höyläys-, Puuseppä- & Huonekalu-
tehdas, Verhoilu- & Koristetyöpajat.

Helsingissä, Hietalahdenrannan ja Nuoranpunojankadun kulmauksessa, Puh. 48.

Huonekalunäyttely Nuoranpunojankadun 1 & 2:ssa.

JULIUS TALLBERG.

VARASTO UUDENAIKAISIA HUONEKALUHELOJA

KULLATTUA KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ Y. M.

ERI MALLEJA PIIRUSTUSTEN MUKAAN TOIMITETAAN MITÄ PIKIMMIN
TEHTAALTA

ERILAATUISIA HUONEKALULUKKOJA

ROKKALAN HYVÄKSI TUNNETTUA PEILILASIA MÄÄ-
RÄTYISSÄ SUURUUKSISSA SUORAAN TEHTAALTA

JUHO F. AALTOSEN Tapettikauppa

P. Esplanad N:o 7.
Telef. 33 65.

Varasto aistikkaita tapettia kai-
kista KOTI- ja parhaimmista
ULKOMAAN tehtaista. — Friisiä,
reunuksia, kultalistoja, korkki-
mattoja, pinkopaperia ja -pahvia
— — — y. m. y. m. — — —

SÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARALIIKE O. Y.

tehdas, Konttori ja Varasto FREDRIKSBERGINKADUN 13—15. Puhelin 270.

MYYPPI: Höylättyjä ja Höyläämättömiä sekä höyrykuivia
lankkuja, lautoja, listoja y. m., y. m.

VALMISTAA: Karmia, ovia, ikkunoita, konttori ja
myymälä-huoneustojen sisustuksia, toimittaa korjauksia
rakennusalalla kokeneen rakennusmestarin johdolla
sekä yleensä kaikkia puuteollisuusalalle kuuluvia töitä.

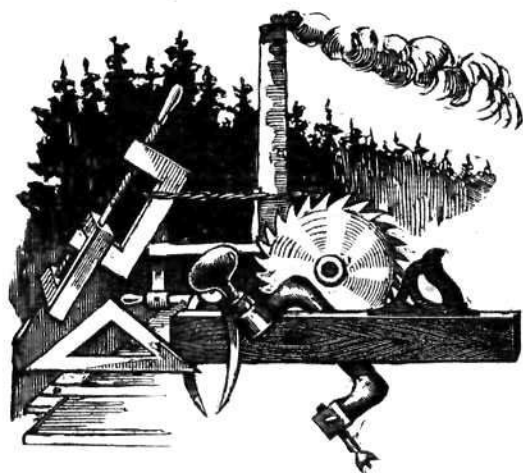
MYYPPI: Polttopuita, halkoja kokonaisina, sahattuna ja
pilkkottuna sekä kotiinajettuna.

VARASTO: Hylkylautoja, lankunpintoja, hirsii, vasoja
ja piiruja.

Kaikki nykyajan halvimpiin hintoihin

HELSINGIN PUUSEPPÄTEHDAS

Lastenkotok. 5 OSAKEYHTIÖ - Helsingissä -

Sähköosoite:
Puuseppä
Puhelin 13 55

Valmistaa
Huonekaluja,
Konttorin-
Kirkkojen-
Puotien- y. m.
sisustuksia.

Ikkunoita, Ovia, Parkettilattioita sekä kaikkia puu- ja nikkari-
alalle kuuluvia töitä.

Urkuharmoonia

KOULUJA, KOTEJA ja RUKOTSHUONEITA var-
ten saadaan edullisimmin

J. HIRVELÄN Harmoontehtaasta

Tampereella

HUOM! Yli tuhat kappaletta jo valmistettu
ja myyty. Yli 20 vuoden kokemus. Parhaat puoli-
lauseet. Palkitut koti- ja ulkomaan näyttelyissä.
Kuvallinen hintaluettelo lähetetään pyydettäessä
ilmaiseksi.

K. Lindrothin Koriste- ja Rakennus- takeittentehdas

Helsinki Tel. 24 95.

Valmistaa takorautatarpeita
niinkuin kattokoristeita,
porraskäytävä- ja veran-
da-aitoja, porttia, paloti-
kapuita sekä kaikkia l:sen
luokan sepänliikkeeseen kuu-
luvia töitä, esim. Takorau-
taisia hautaaitoja ja ristiä,
puutarha-aitoja, kynttilä-
kruunuja y. m.

USKO NYSTRÖM - PETRELIUS - PENTTILÄ.

Arkkitehtuuritoimisto Helsingissä, Wladimirinkatu 7.

Akseli Gallén-Kalela

kirjainkuvittajana.

tiittolisen aiheen tähän lyhyeseen tarkastukseen Akseli Gallén-Kalelan monipuolisen taiteilijapersonan vähemmin tunnetusta kuvittajapuolesta antaa

kustantaja Vrijö Weilin erinomainen ystävällisyys, kun hän on suonut meille tilaisuuden kurkistaa mainitun taiteilijan huomattavimpaan luomaan kysymyksessä olevalla alalla: A. Riven „Seitsemästä veljeksestä“ tulevan

loistopainoksen kuvitukseen, sekä lisäksi antanut meille vielä oikeuden esittääkin näistä muutamia näytteitä lukijakunnallemme. Samalla kun tässä otamme oikeudeksemme kiittää maisteri Weiliä suuresta suopeudestaan, lausumme me vakaana uskonamme ja tietonamme, että jokainen Suomen kansalainen kilvan rientää kirjahyllyllensä saamaan tämän kirjallisuutemme kirkkaan helmen tässä uusimmassa Akseli Gallén-Kalelan kirkastamassa muodossa ja näin korvaamaan kustantajalle hänen ikikiitettävän yrityksensä.

Näyte A. Kiven

»Seitsemän veljeksen» kuvituksesta.

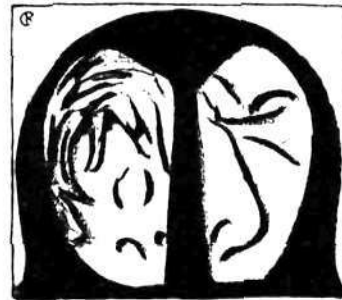
A. GALLÉN-KALELA.

nnellinen seikka että kansallisimman runoniekamme A. Riven kansallisin teos „Seitsemän veljestä“ on saanut kuvitajakseen sen taiteilijoi-stamme, joka parhaiten on pyrkinyt ja samalla myös parhaiten onnistunut pääsemään kansan luonteemme syvyyksiä tuntemaan ja jonka teknillinen taituruus juuri tuon kuvavimman ilmituomiseen on verraton. Kansallisin on Akseli Gallén-Kalela ehdottomasti kaikista taiteilijoi-stamme ja hänellä on siis suurimmat edellytykset tämän työn suorituksen onnistumiseen myös olleet.

Se tunnollisuus, millä Gallén-Kalela aina ottamansa työn tutkii ja suorittaa, se ilmenee niin kouraantuntuvana tässä kysymyksenalaisesakin. Kun hän niissä monissa kymmenissä ehkäpä! sadoissakin alkukirjaimissaan, mitkä tulevat alkamaan aina kunkin tärkeämmän uuden kertomajakson, ei tyydy pelkkään ornamenttaali-seen kirjaimen käsittelymiseen, vaan aina niihin samalla muutamalla piirrolla painaa kappaleessa kerrotun asian aatesisällöksen, on se paljon enemmän, kuin mitä me olemme tottuneet tunnollisen työn nimellä mainitsemaan; tabi kun jokainen pieninkin hänen vetämänsä viiva aina merkitsee jotakin muuta kuin pelkkää, mitään selittämätöntä koristelua, aina hauskaasti yksinkertaisimmassa

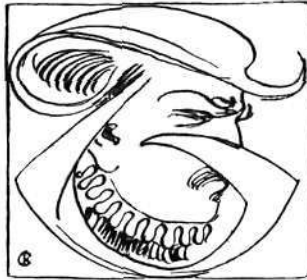
ja naivimmassakin muodossaan selittää ja selventää sen kohdan sisällystä, mihin se on tarkotettu kirjassa, niin todistaa se sellaista barrasta antaumista työhön, että sitä vain Gallén-Kalelassa meidän taiteilijoi-stamme voidaan ymmärtää. Niinkuin Saksan suurimpia piirrostaiteilijoi-ta Ch. Heine panee pienimmänkin vignetti-piirroksensa elämään ja henkimään, samoin Akseli Gallén-Kalela antaa näissä Seitsemän veljesten illustratsioneissaan vähäpätöisimmältäkin näyttävän pienimmänkin piirron elää.

itä yksinkertaisim-milla keinoilla hän osaa ilmituoda juuri sen vaikutelman, mitä kuva on tarkotet-tukin ilmaisemaan. Muistuu tässä eritoten mieleemme

kuva „kalvaasta immestä“, jonka kalpeus on niin silmiinpistävä hyvä, vaikka keinona on käytetty vain pelkkää tussikynää. Röko tarina vuoreen suljetusta immestä on eritoten inspireerannut taiteilijaa vahvistamaan lukijan mielikuvaa hänen surullisesta kohtalostaan. Ja miten paljon voimaa on niissä kuvissa missä voiman mittelyitä esitetään, jokopa ottelua toukolaisten kanssa taikkapa väkikartun vetoa! Nehän aivan elävät nuo kuvat. Tanner tömisee, iskut läiskää! Taikkapa näbkää veljesten murbeellinen katsanto, kun he tuon ottelunsa jälkeen toukolaisten kanssa marsivat saunaansa saamiaan haavoja, mustelmia hautoen parantelemaan.

Kuvia ja alkukirjaimia „Seitsemästä veljeksestä“ A. Gallén-Kalela.

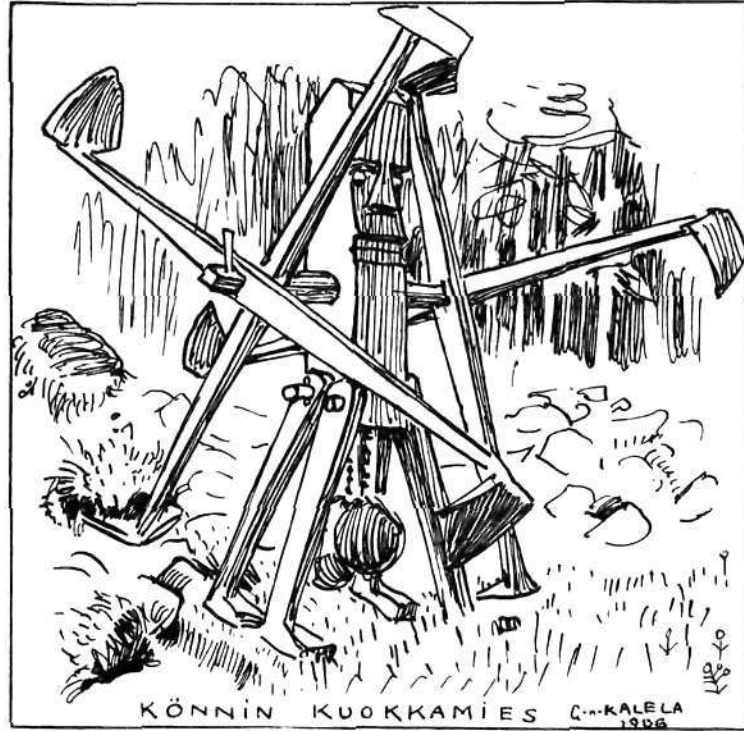
pyydymme vain näin pa-
rilla sanalla viittaa-
maan tähän tulevaan
loistoteokseen ja Gal-
lén-Ralelan ansioon
selventäessään meille

mielikuviamme Jukolan veljesten monirikkaasta
elämästä, samalla kun pyydämme lukijoitamme
mukaan liittämistämme näytteistä konstateeraa-
maan, että ihastuksemme ei ole turhaa.

J. R.

Ruvia ja alkukirjaimia „Seitsemästä veljeksestä“ A. Gallén-Ralela.

LAPSET JA TAIDE.

(Jatkoa N:o II-III:een).

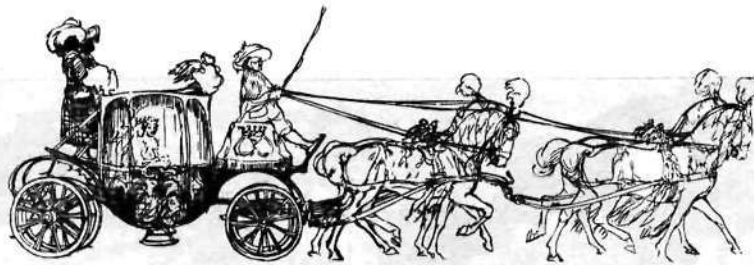
iin suuri arvo kuin piirustukselle myönnetäänkin ilmaisu- ja kuvauskeinona, niin älköön kumminkaan jätettävä huomaamatta, että on olemassa yksi vielä tärkeämpi esittämiskeino, johon lapsi olisi tutustuttava jo varhaisemmalla iällään. Lapset tulevat itsestäänkin ilman mitään opastusta tämän keinoon käyttämiseen, kun he leikkivät hiekalla, mullalla tai muulla samantapaisella aineella. Sillä alkavat he »formata», muovata s. o. esineitä ruumiirillisesti jäljentää. Olkoon tämä jäljentäminen miten yksinkertaista tahansa, niin on tässä kuvaamistapa aivan toinen kuin piirustaessa; se ei tapahdu pintana vaan kappaleena. Näköaisti ei riitä ruumillista näkemistä kehittämään, sitä täytyy auttaa koskemisaistilla. Meidän täytyy esineihin käsin koskea, ennenkuin me niiden muodon kokonansa tajuamme.

Samaten kuin piirustamisessa ei myöskään muovauksessa tule kysymykseen esineiden täysin tarkka jäljentäminen, vaan on tyydyttävä

vain siihen, että lapsi jossain muodossa ruumiillistuttaa saamansa kuvan kappaleesta. Yksinkertaisimmat esineet soveltuvat tähän parhaiten. Munan, omenan, pähkinän, kirsikan ja muita hedelmiä voivat jo kolmesta viiten-vuotiset lapset jossain muodossa tarkkaan jäljentää. Jos tahdotaan helposti vatkattavaa savea välttää sen aina aikaansaaman likaamisen takia, niin käytettäköön silloin plastoliinia, taidevaahto, jota monella tavalla valmistetaan ja paremmin varustetuista taidekaupoista saadaan.

Piirustuksen ja muovailun rinnalle on kasvatustaito hankkinut vielä muitakin askartelukeinoja, tahi paremmin, se ei ole niitä hankkinut, vaan lapsilta saanut. Friedrich Fröbel, joka on nämät lasten askartelut mitä laajimmin koonnut, rakentanut ja järjestelmäksi yhdistänyt, sanoo itse, että hän tämän on lapsilta saanut. Vaikkapakin tässä hänen »kanneusmuotojen» järjestelmässään on paljon keinoitekoista ja epälapsellista, niin sisältävät hänen »elämänmuotonsa» erittäin paljon käytettävää ja sitäpaitsi ovat hänen perusajatuksensa, mihin hänen aatteenensa »lastentarhoista» perustuu, lapsen luonnon tarpeisiin niin sovitettut, että poikkeamista

Kuvia ja alkukirjaimia „Seitsemästä veljeksestä“ A. Gallén-Kalela.

»Aschenputtel»
Kust. J. Scholz, Mainz

Piirt. Adolf Münzer
München

Fröbelin ideoista kasvatuksessa ei auta muuta kuin haikeasti valittaa. Fröbel pitää ihmistä syntymästä asti luovana olentona ja tahtoo häntä senmukaisesti käsitellä ja kasvattaa. Kasvatuksen tulee ennen muuta ottaa huomioon lapsen *työnteko-vietin*; tälle Fröbel tahtoo perustaa kaiken kasvatuksen ja kaiken opetuksen. Johdonmukaisen askaroimisen kautta on työnteko-vietille annettava tarpeellista virikettä ja ravintoa ja lapsi kasvatettava vapaasti luomaan. Paitsi piirustamista ja muovailua ovat ennen muita palloilla, nopilla rakenteleminen, tikkusten, herneiden ja helmien järjesteleminen, paperin leikky, puuvila ja taittelu ovat sopivia keinoja tähän. Moneen askarteluleikkiin — sillä askartelun tulee ensikädessä aina olla leikkiä! — yhdistetään sopivia lauluja, jonka kautta lapsi samalla johdetaan sävelten maailmaan. Lisäksi yhdistetään tähän ruumiin vahvistus- ja muodostamisleikkeitä. Tätä varten on Fröbel keksinyt joukon liikkumisleikkejä, jotka hän on yhdistänyt ja järjestänyt teoksessaan »Mutter- und Koselieder» (äiti- ja hyväilylauluja).

Tämän kirjoitusjaksomme mukana esitämme kuvia, jotka oikeastaan olisivat kuuluneet edellisessä numerossa esittämäämme kohtaan, niissä puhuttiin kuvakirjojen merkityksestä lasten taiteeseen kasvattamisesta, mutta jäivät siihen sopimatta. Kuvamme ovat osaksi erään Mainzissa (Saksassa) toimivan kustannusliikkeen *Jos. Scholz'in* toimittamasta kuvitetusta satukirjasarjasta: *Das deutsche Bilderbuch*, josta on 7 eri numeroa ilmestynyt, kukin eri taiteilijan kuvittamana. Kuvat (N:o 1—2) ovat sadusta »Aschenputtel»

»Marienkind» Piirt. H. Lefler ja J. Urban
Kust. J. Scholz Wien»

»Hänsel u. Gretel»
Kust. J. Scholz

Piirt. Richard Scholz
München

»Aschenputtel«
Kust. J. Scholz, Mainz

Piirt. Adolf Münzer
München

»Marienkind«
Kust. J. Scholz, Mainz

Piirt. Heinrich Lefler & Joseph Urban
Wien

Sadusta »Älykäs haukka»
Kustant. Yrjö Weilin
Kuv. V. Soldan-Brofeldt

Sadusta »Pikku lasten tarina»
Kustant. Yrjö Weilin
Kuv. V. Soldan-Brofeldt

(Tuhkiño), joka on sarjan onnistuneimpia ja Adolf Münzer'in Münchenistä valmistama, kuvat (3 ja 4) sadusta »Marienkind» (Maarian lapsi) Heinrich Leflerin ja Joseph Urban'in Wienistä piirtämät sekä kuva 5 Müncheniläisen Richard Scholzin kuvittamasta »Hänsel und Gretel» (Hannu ja Greetta) — sadusta —. Mutta me olemme ottaneet näytteeksi pari kuvaa (kuvat 6 ja 7) Yrjö Weilin viime joulukuksi kustantamista Anni Svan'in Saduista, joita Jenny Soldan-Brofeldt on kuvittanut jo aika lailla näppärästikin. Näitä satuja on ilmestynyt sarjassa »Pieniä satuja» tähän asti neljä, mutta luottaa saamme,

että niitä uusia tulee. Omasta puolestamme rohkenisimme ehdottaa, että kuvittajien parvea — ja miksei satujen sommittelijoidenkin — lisätäisi ja eiköpä meidän taiteilijoittemme pitäisi hyljeksiä tätä niin erinomaisen kiitollista taiteilualaakaan kaikkein vähemmän halveksua sillä kaikki porokourat eivät tähän suinkaan sovi.

Kiitettävä yritys on saman kustantajan myöskin joulukuksi toimittamat *rakennusarkit*, joita lastentarhoihin mitä parhaimpina havainto-opeutusvälineinä ja koteihin samoina sekä mainioina ajan vietteinä suositamme niitä paraiten.

esr

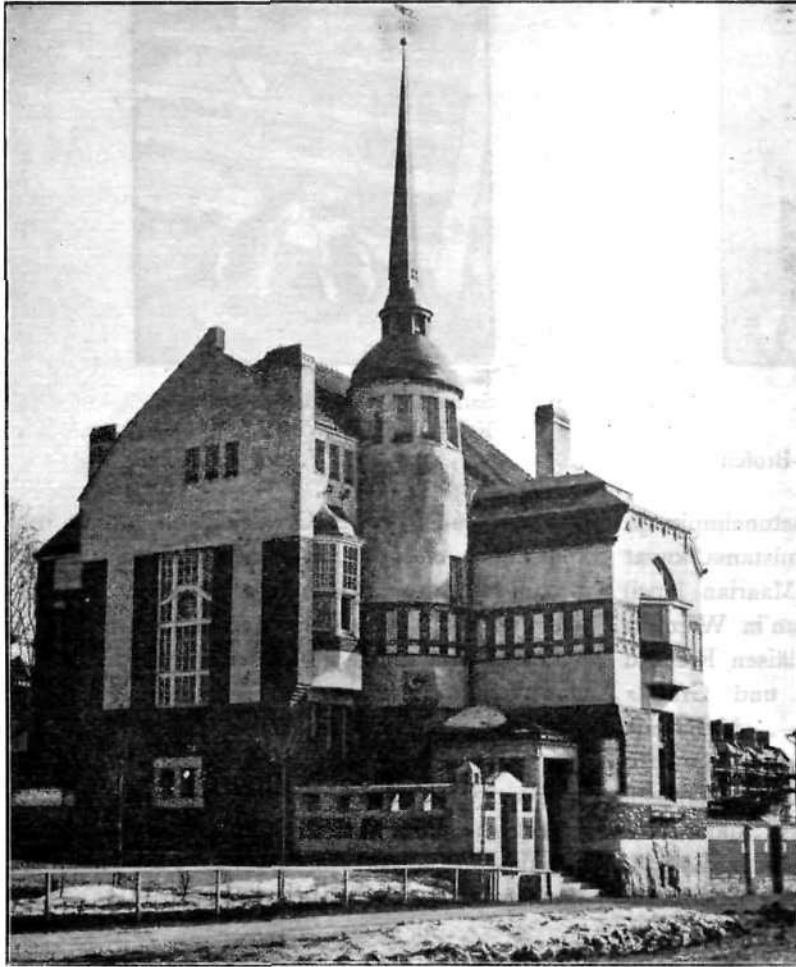

»Villa Johanna»
Laiurikadun 27:ssä

Arkkrit SELIM A. LINDQVIST

„VILLA JOHANNA“

ARKKITEHTI SELIM A. LINDQVIST

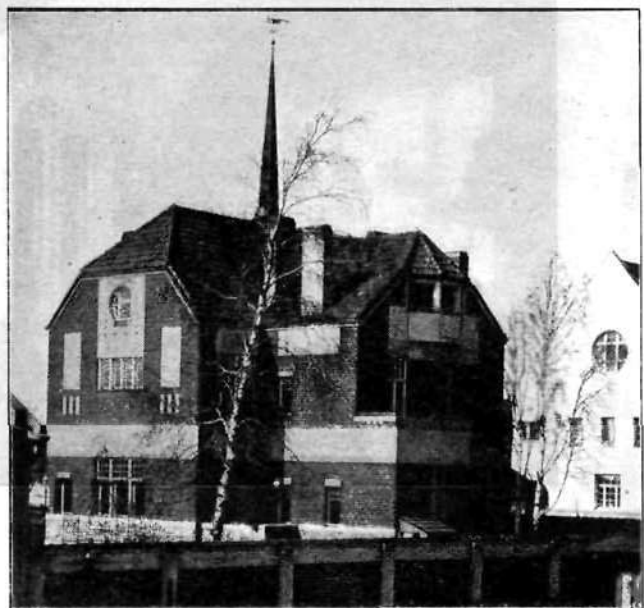
Talon arkkitehtuurilla on monessa suhteessa huomattavuutta. Sen luoja on arkkitehti *Selim A. Lindqvist**) — Talon omistaa kauppias Uno Staudinger.

era

Helsingin huvilakaupunginosassa Laivurinkadun puolella vetää erityisesti huomiota puoleensa kaksi rakennusta; ne ovat sairaala »Eira» ja »Villa Johanna». Edellisestä olemme jo ennen tehneet selkoa Kotitaitteessa; jälkimmäisestä on kuvia tässä vieressä.

»Villa Johanna» on yhden perheen asunto, jommoisia Helsingissä ei ole vielä montaa. Varakas perhe on siinä pystyttänyt itselleen kokonaisen talon asunnokseen oman erityisen puutarhan ympäröimänä. Sen sisustukseen varsinkin on uherrattu meidän oloihimme verraten hyvin suuria summia. Erityisesti huomattavaa on G. Engbergin freskomaalaukset, jotka ehkä saanemme toiste julaista Kotitaitteessa.

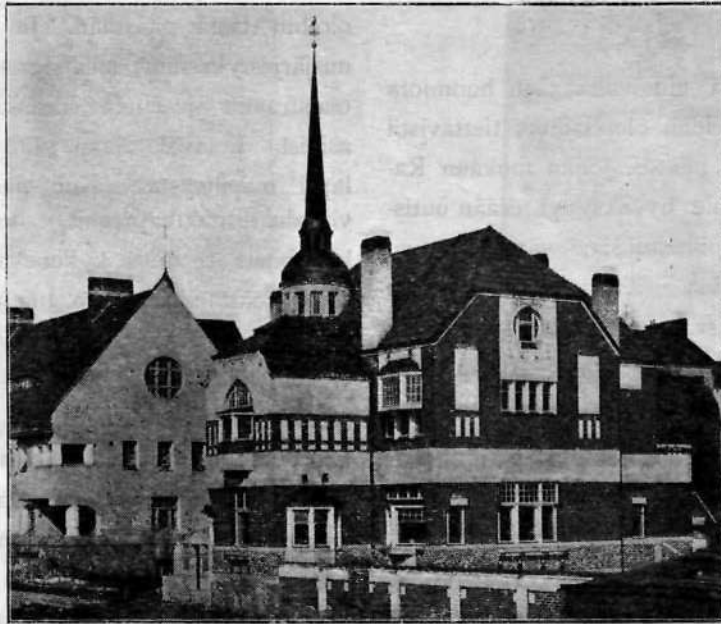
*) Irtaimet sisustukset eivät kuitenkaan ole hra Lindqvistin suunnittelema.

HUVILA JOHANNA, LAIVURIKADUN 27:SSÄ

ARKKITEHTI SELIM A. LINDQVIST
KOTITAIDE IV. 1907. KUVALIITE IX

»Villa Johanna»
Laivurinkadun 27:ssä

Arkkitehti SELIM A. LINDQVIST

KIRJALLISUUTTA.

OMA MAA.

Tietokirja Suomen kodeille. — Kustantaja Verner Söderström O. Y.

Tämä julkaisu on tosiaankin merkkiteos maamme kirjallisessa tuotannossa ei yksistään sen puolesta, että sitä kirjoituksillaan avustavat maamme huomattavimmat tiedemiehet, asiantuntijat ja kirjailijat kukin omalla alallaan, vaan onhan se kyennyt kokoomaan toimitusvoimia kaikista puolueista, nykyisissä oloissa kylläkin merkkitapaus. Jo viime vuonna alkoi teos ilmestyä ja on tätä kirjoitettaessa 9 vihkoa eli yli viisisataa sivua tätä ainakin 55 vihkoa laajaa teosta ilmestynyt.

Ja kun teosta tarkemmin silmäilee, huomaa pian, että se on täysin nimensä arvoinen vieden voiton monesta samantapaisesta ulkomaisesta »tietokirjasta». Teksti on kauttaaltaan tieteellisesti arvokasta ja hyvin kaavansa täyttävää, mutta samalla se on yleistajuista ja innostaa lukijaa. Varmaan se onkin omiaan tutustumaan kansaa omiin vaiheisiinsa ja maahansa ja on siis jokaisen suomalaisen luettava.

»Oman maan» toimituskuntaan kuuluvat parhaimmat tarjolla olevat voimat. Yrityksen päämiehenä on historian professori vphra Palmén, jonka monipuoliset yh-

teiskunnalliset tiedot ovat tähän tarpeen. Valtioneuvos, kemian professori Edvard Hjelt, eläintieteen professori J. A. Palmén ja dosentti G. Melander avustavat luonnontieteellistä osaa.

Professorit Kaarle Krohn ja Jaakko Gummerus ovat kansanrunouden ja kirkkohistorian edustajina. Myös R. A. Vrede, C. G. Estlander ja lukuisat muunimet — kaikkiaan toistasataa — tavataan avustajien luettelossa. Myös rakennustaitoa taidehistoriaa, kansanomaista taidetta koskevia samoinkuin teknillisiäkin kirjoituksia tulee useampia. J. Rinne on jo kertonut vanhemmista kirkkorakennuksista ja tohtori U. T. Sirelius kirjoitti viime vihkoon huvittavan, kuvilla va aistun esityksen »Kansanomaisista käsitöistä ja koristeista» maamme eri kulmilla. — Professori Tarjanne on myös rakennusalalla kirjoituksilla avustamassa.

Parhaimman arvostelun teoksesta antaa kuitenkin odottamatoman suuri menekki, mikä sillä on ollut. Ja varmaan onkin kirja parhaita mitä kansalle voi tarjota.

E. A.

HUOMATTAVIA AJAN MERKKEJÄ.

Jonkinlaista eikä niin vähääkään huomiota on herättänyt se meidän oloissamme tiettävistä ensi kerran annettu päätös, jonka mukaan Rakennusylihallitus ei ole hyväksynyt erään uutisrakennuksen fasadiiirustuksia, vaan on ne hyljännyt ala-arvoisina. Tänä aikana, jolloin pääkaupunkiimme kasvaa rakennuksia kuin sienä sateella ja jolloin surullista kyllä — tuon tuostakin saa nähdä rakennustaiteellisessa suhteessa kerrassaan kelpaamattomalla pilattavan kaupunkimme kuuluisuutta kauniina helmenä Suomenlahden rannalla, on jokaisen täysikelpoista työtä rakastavan mielihyvällä merkittävä muistiinsa tämä päätös. Se pankoon hiukan enemmän aprikoimaan kaikki ne rakennusalalle antautuneet, jotka itserakkaina uskovat omaavansa jumalaisen kipunan taiteelliseen rakennusten käsittelyyn huolimatta siitä, että heiltä puuttuu pienimmätkin edellytykset sellaisen omistamiseen. Tahtomattamme mitenkään halventaa »rakennusmestari tyyliä» täytyy meidän totuuden nimessä kumminkin lausua ilmi se tosiasia, että useimmat sen tyylin kukkasista ovat »surun lapsia» ja hengen köyhyyden todistuksia, jotka eivät ole kaupungillemme kunniaksi. Vedotaan halpuuteen. Mutta halpuus ja rumuus eivät ole identtisiä, yhteen kuuluvia käsitteitä, ja ne monet mauttomuudet, mahdottomuudet suorastansa, uusissa rakennussissamme eivät useinkaan todista varojen säästeilyä, vaan päinvastoin.

Tosiasia on siis että Rakennusylihallitus on asettunut sille kannalle, mille sen tuleekin asettua ylimpänä rakentamisen kaitsijana maassamme, ja estänyt kerran eikä suinkaan viimeisen kerran epäsikiön pääsemästä tarvelemään kaunista totaali vaikutusta Suomenlahden helmeä.

K.

esa

RAKENNUSLAUTAKUNTA.

Siitä keskusteltiin taaskin viimeisessä (louvantaina ^{13/4}) arkkitehtiklubin kokouksessa. Se seikka, että se tuontuostakin sukeltaa esiin osottaa, että kysymys on kipeä, se todistaa että meidän rakennuskysymyksessämme on paise,

mikä vaatii puhkasemista, ennenkuin terveellisiin oloihin tästä päästään. Ja se paise on rakennusjärjestyksemme sellaisten »asianymmärtävien» maistraatin jäsenten käsissä, jotka rakennusasioista tietävät aivan yhtä paljon kuin imevä lapsi maailmasta. Kun nämät herrat juristit, virkaheittomerikapteenit, konkurssin tehneet kauppiaat t. m. s. kykenevät sängen itsetietoisesti päättämään, että tuo tai tuo konststruktiosi ei sisälly rakennusjärjestyksen pykäliin ja siis ei voi tulla hyväksyttäväksi, tai että uuni tuolla seinällä polttaisi tapetit läpi neljänneskiven aukon, puolen kiven paloseinän ja sen takaisen tavallisen puuseinän muuta mainitsematta, on se enemmän kuin naivia, se on naurettavaa narripeliä, josta todella on loppu tehtävä.

Kysymyksen viime arkkitehtiklubissa rakennuslautakunnasta, missä kompetentit henkilöt olisivat ne, jotka rakennusasiat tästä lähin tutkisivat ja päättäisivät, synnytti muuan Helsingin maistraatilta valtuusmiehille tuleva esitys kaupunki arkkitehdista, jolla maistraatin jäsenet nähtävästi aikovat säilyttää itsellensä oikeuden yhä edelleen sekautua heille aivan kokonansa kuulumattomaan toiminta-alaan; herrat Helsingin maistraatin jäsenet esittävät tälle uudelle kaupungin virkamiehelle kaikki ne työt, jotka rakennuslautakunnalle on ajateltu, ja vielä ääretön määrä muitakin. Että asia arkkitehtiklubissa sai sen vastauksen, että nim. tämä kysymys on vain uutena aiheena klubille huomauttamaan herroille valtuusmiehille rakennuslautakunnan ehdotonta tarpeellisuutta, oli aivan luonnollista.

Kysymys rakennuslautakunnasta on leipäkysymys maistraattien jäsenille, sillä tärkeimpiä tämän viraston asioita ja samalla sen jäsenille ekoonomisesti tuottavampia, ovat olleet kaupunkiin rakentamisasioita koskevat ja sentähden kuuluvat juristit kynsin hampain asettuvan vastahankaan koko uudistuskysymykseen nähden. Niin kuuluu asia olevan pääkaupungissa ja sama ankara vastus on jokaisessa kaupungissa tietysti kysymyksen ratkaisulle odotettavissa, kun ne puolestansa rupeevat vaatimaan samantapaisia parannuksia rakennusoloihinsa.

Mutta opiniononi herrojen juristien sekautumisesta asioihin, joista he eivät ymmärrä ei niin

hölyn pölyä, alkaa toki olla niin suuri, että sentään on syytä uskoa asian onnellisesti ratkeavan rakennusryhteliäisyytemme parhaaksi. Ja uskotavasti ei tuo aihe ole enää niin vuosienkaan takana.

UUSIMPIA BETONIVÄLIKATTOMUOTOJA.

Vanhemmat massiivivälikatot olivat holveja, aikasemmin tiileistä myöhemmin, kun betonin hyvät ansiot oli tullut huomaamaan tästä aineesta. *Betoniholvit* poljetusta sementtibetonista (1 osa sementtiä, 5—6 osaa hiekkaa, missä on soraa seassa, tai 1 osa sementtiä, 2 osaa hiekkaa, 4—6 osaa sepeliä) olivat luonnollisena kehityksen renkaana (kuvat 1 ja 2) siirryttäessä

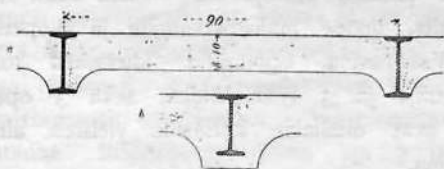
Kuva 1.

Poljettua sementtibetonia I-rautojen välissä kappaholvina. Jännevälillä on pienempi voi lakivahvuuskin olla suhteellisesti pienempi. Tämä muoto on sopiva kattoihin, jotka ovat kosteudelle alttiita, esim. verannoihin ja kellareihin. Paremmissa huoneissa voidaan alapinta saada tasaseksi kiinnittämällä kannattajiin monier- tai rabitsverkkokaton.

Kuva 2.

Alta rapattu betonikappa I-rautojen välissä, kannattajan alalaikku vasemmalla ilman, oikealla peitetty tulta ja ruostetta estämään. Laastin kiinnittämiseksi on alalaikkuun kiinnitetty rautalanka-verkko.

Kuva 3.

Betonilevy I-rautojen välissä; konsolintapaiset tuet kannattajan alalaikulla, joka voi olla betoniin upotettu, kuten b:ssä.

holvimuodosta sementtibetonista valmistettuun suoraan kattomuotoon (kuva 4 a ja b). Tämä kattomuoto on suuresti parannettu *monier konstruktiosionin* kautta, missä I-rautojen väliin tai päälle pantu taikkapa holvimaisestikin pingotettu rautakehikko on upotettu sementtiin ja vielä vahvistettu samoin sisäänupotetulla rautalanka-verkolla (kuva 5). Holvina, jonka jänne on 4,50 m, tarvitaan lakikorkeutta vain 0,40 m

Kuva 4.

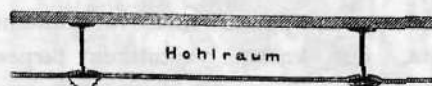
Suora betonilevy, joka peittää kannattajan ala-osan, varmistaa sen tulta vastaan; mutta levy tulee suhteettoman paksuksi. Karkealle betonille voidaan ilman muuta panna peite-laasti. Parempiin huoneisiin ja missä äänenläpäisemistä tahdotaan estää suositeltava hiekkatäyteensä tähden.

Kuva 5.

Katto moniertapaan. Rautojen sovitus sisälle on sellainen, että ne voivat antaa tarpeellisen tuen levyn vedonrasittamalle kohdalle, siis alapuolen keskikohdalle.

ja lakivahvuutta 5 sm. Tällöin on kappan oma paino 115 kg/m² ja sallittu kuormitus 1500 kg/m². Jänneväliä ollessa 8,0 m, lakikorkeuden 0,75 m, vahvuuden laessa 5 sm ja kamassa 8 sm. on kappan omapaino 140 kg/m² ja sen sallittu kuormitus 2500 kg/m². Myöskin sellaiset suorat monier-levyt, jotka kiintyvät toisiinsa falsseilla sekä joita kannattaja-raudat saumain kohdilla tukevat, ovat sopivia ja 12-kertaa lujempia kuin yksi ainut yhtä vahva betoni-levy (kuva 6).

Kuva 6.

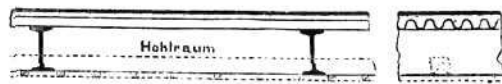
Moniertapainen lattiapuolinen välikaton osa, alapuoli taas rabits- tai monierrappausta; alapuolta varten tehdyt levyt ovat molemmista päistään kannattajalaikun kohdalla niin mutkistetut, että kannattajat voidaan altansa rapata ilman että sille kohdalle syntyy kohoutumaa. (Hohlraum = ontto tila.)

Katot, jotka eivät tarvitse mitään kuormitusta kantaa, vaan joiden tulee vain peittää huonetta yläpuoleltaan, voidaan monier-tavalla tehdä jossain määrin tulenvarmaksi ja massiiviksi holvin- ja muuhunkin muotoon kirkkoihin, saleihin, halleihin j. n. e. Näissä voidaan vahvuus pienentää melkein pä laastin vahvuuteen, ja samalla paino kuin myöskin työntö suuresti vähenetää.

Vain huoneen katteeksi käytetään samojen periaatteiden mukaan tehtyjä *rabitskattoja*, missä rautalankaverkko, on kipsiin peitetty; kannattajina on kappakattojen alle I-rautojen alaloikun varaan sovitettuja levyrautoja (60/8 mm vahvoja ja 0,75 m toisistaan).

Kantavina massiivikattona tulee kysymykseen myöskin *poimulevystä* tehdyt, jolloin levy voi olla joko suoraan tai kaartuen I-rautojen

välissä, mutta myöskin päällä ja yläpuoleltaan sementtibetonilla peitetty ja tasotettu (kuvat 7, 8 ja 9).

Kuva 7.

Katto kannattaja-poimulevystä, kannatinrautojen päällä.

Kuva 8.

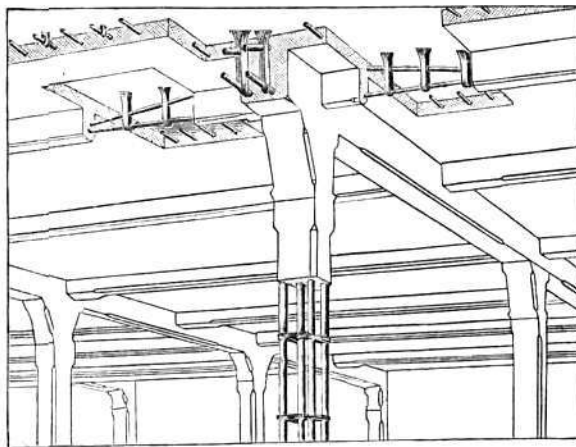
Katto poimulevystä I-rautojen välissä.

Kuva 9.

Katto poimulevystä kannatinrautojen välissä; korkeuden säästämiseksi puiden varassa, jotka kulkevat pitkin kannattajien alalaikkuja.

Siihen hyvään sitomukseen, mikä syntyy raudan ja sementin kesken, perustuu *Hennebique-systeemin* välikatto, josta lehdesämme on aikasemmin ollut laajemmalla puhe. Tässä tehdään kannattajat sementtibetonista paneamalla rautakankeja sisälle niin että rauta vastustaa pääasiassa vetoa ja sementti puristusta; tämä on mahdollista kun rautasauvat ovat kannattajan keskivälissä kutakuinkin lähellä kannattajan alapintaa mutta päissä nousevat lähemmäksi yläpintaa, sen kautta vaikuttaen tarpeellisen vetolujuuden siinä, missä kannattajassa semmoista syntyy, kun taas puristus lujituksen kannattajan yläpinnassa sementti aikaan saa. Näiden kannattajain väliin, jotka siis jossain määrin ovat raudalla armeerattuja betonipalkkeja, poljetaan betonilevyjä jotka taas puolestaan samalla tavalla vahvistetaan pyöröraudoilla. Tämöisiä kattoja voidaan jännittää aina 16 metriin. (Kuv. 10.)

Kuva 10.

Hennebique-systeemin katto.

Kuva 11.

Koenenin pingotettu »Vouten-levykatto», missä on 6 sm:in päähän toisistaan sovitettuja 5—13 mm. vahvoja pyörärautoja. Ne ovat hakamaisesti kiinni kannattajain ylälaikussa ja kulkevat päistään kiinni olevassa kannattajassa muodostuvan elastisen viivan tavoin, niin että ne keskikohdallaan tulevat lähelle levyn alapinnan. Kannattajat ovat 1,50—6,0 m. päässä toisistaan. Levy on 6—10 sm. paksu. Oma-paino n. 250 kg/m², kannatuskyky 4000—6000 kg/m².

Samaan ajatukseen perustuvat *Koenen'in ripakatto*, *Koenen'in pingotettu Voutenkatto* (kuvat 11), *jännerauta-Voutenlevykatto*, jonka jänneväli on aina 5 metriin.

MESTARIKURSSIT RAKEN- NUSPUUSEPILLE WIENISSÄ.

(Im Musterbetrieb für Tischler am Gewerbeförderungsdienste des k. k. Handelsministeriums.)

Suomen Teollisuuslehden syyskuun numerossa (n:o 17) 1905 on julkaistuna Teollisuusvaliokunnan Keskuskomitealle aunettu kertomus »Mestarikurssit Itävallassa», jossa yleisesti tehdään selkoa näistä kursseista ja niiden tarkoituksesta Itävallassa

Koska tällaiset mestarikurssit meilläkin ammattiopetusta järjestettäessä ovat huomion esineenä, lie nee paikallansa, että pääpiirteissään tehdään selkoa niistä oppiaineista, joita mestarikursseissa rakennuspuusepille opetetaan.

Kursseja varten on rakennuksessa, jossa virasto sijaitsee II:ssä kerroksessa, varattu kaksi suurehkoa salia, huone mallikokoelmille ja yliopettajalle.

Vakinaisina opettajina kursseissa toimivat yli-opettaja ja 3 työnjohtajaa, sekä 3 opettajaa jotka ovat muillakin kursseilla yleisten aineiden opettajina.

Niiden 8 viikon aikana, jonka kurssit kestävät on opetus jaettu seuraavalla sivulla osotetulla tavalla.

Sali tietopuolista opetusta varten on avaran luokkahuoneen kokoinen (6.60×13.50). Sinne on tilaa järjestetty kaikkiaan 16 oppilaille. Pitkien pöytien ääressä (0.80×3.50) työskentelee 2 oppilasta rinnakkain. Kaikki koulutarpeet: piirustuslaudat, viivottimet, paperit, harvit, kynät, vihot ja oppikirjat saavat oppilaat maksutta koulusta käytettäväkseen.

Kolmella ensimmäisellä viikolla annetaan kursseissa yksinomaan tietopuolista opetusta. Laajuu-

Alkuvalmistukset.

I. Viikko.

Päivä	8-9	9-10	10-11	11-12	2-3	3-4	4-5	5-6
Maanantaina	Projektsioni oppia.							
Tiistaina				»	»		Teollisuus laskentaa	
Keskiviikkona				»	»		»	
Tuorstaina				»	»			
Perjantaina	Lakioppia			»	»			
Lauvantaina				»	»			

II. Viikko.

Maanantaina	Ammattiopirustusta (skitsejä)							
Tiistaina				»	»		Teollisuuskirjanpitoa	
Keskiviikkona	Käytännöllistä koneiden selitystä						»	
Tuorstaina	Ammattiopirustusta (skitsejä)							
Perjantaina	Lakioppia			Käytännöllistä koneiden selitystä			Ammattiopirustusta	
Lauvantaina	Ammattiopirustusta (skitsejä)						Teollisuuskirjanpitoa	

III. Viikko.

Maanantaina	Ammattiopirustusta		Koneoppia			Ammattiopirustusta		
Tiistaina		»		»		Kustannusarvion tekoa		
Keskiviikkona		»		»		»		
Tuorstaina		»		»		Ammattiopirustusta		
Perjantaina	Lakioppia	Ammattiopir.		»		»		
Lauvantaina	Ammattiopirustusta			»		Kustannusarvion tekoa		

Työhuoneopetus.

IV-VIII. Viikko.

Maanantaina	Käytännöllistä työtä työhuoneessa						Ammattiopir. (detaljeja)	
Tiistaina				»	»	»	Teollisuuslask. ja kirjanp.	
Keskiviikkona				»	»	»	»	
Tuorstaina				»	»	»	Ammattiopir. (detaljeja)	
Perjantaina	Lakioppia			»	»	»	»	
Lauvantaina	Ammattiopirustusta (skitsejä ja detaljeja)				Sivuesineiden (helojen y. m.) teknologiaa		Teollisuuslask. ja kirjanp.	

Käydään huomatuissa rakennuksissa museoissa ja tehtaissa.

deltaan tämä ei ole suurempi, kuin se minkä osanottajat jo kansakoulussa ja sen jatkokursseissa ovat oppineet. Kurseissa tämä oppimäärä kerrataan sovitettuna käytännölliseen elämään ammatin oman erikoisuuteen mukaan.

Projektsioniopissa muodostellaan opin perusteita ja esteettisiä vaatimuksia noudattaen yleiset säännöt kaikenlaatuisten listojen muodostelulle. Nämä muodot piirretään vihkoihin ja piirustuspaperille vastaisuudessa käytännöllisessä elämässä ohjeina käytettäväksi.

Projektsioniopin jälestä siirrytään ammattiopirustukseen. Siinä totutetaan osanottajia mittakaavassa 1:50 stiliseeraamaan mallien mukaan kaikenlaatuisia akkunoita, ovia, portteja ja porttaaleja j. n. e.

Työpajassa käytännöllistä opetusta varten hajoetaan jokainen puusepän kone yksityisosiinsa. Niiden rakenteen ja ominaisuudet tarkkaan tunteva kone-tekniikko tekee selon niiden rakenteesta, ominaisuuksista ja hoidossa huomioon otettavista seikoista, ja miten niitä mukavasti erikoisosa liittämällä voidaan käyttää kaikenlaatuisissa puusepän töissä. Erityinen huomio tässä omistetaan itsensä suojelemiseen tapaturmilta, jotka ovat hyvin yleisiä tässä ammatissa tottumattomille koneiden käyttäjille ja miten kullakin on työskenneltävä ja minkälaisia suojelesineitä on käytettävä, jotta tapaturmain mahdollisimman pieni.

Yleisessä koneopissa opitaan aluksi yleinen helppotajuisempi mekaniikka ja matematiikka, jotka

koneopissa ovat välttämättömät. Tämän jälkeen lasketaan hihnapyörien, hihnain ja akselien suuruuksia ja nopeuksia. Tehdään selvää erilaisista höyrykattiloista, turpiineista ja voimakoneista, joissa käyttövoimana on höyry, vesi, sähkö, kaasu, bentsiini ja raakaöljy.

Samassa rakennuksessa on yleinen koneiden ja työkalujen näyttelyhalli, johon itävaltalaiset tehtailijat ovat näytteille asettaneet erikoisvalmisteitaan. Määrättyinä viikonpäivinä niillä suoritetaan kokeita, jotta tarvitsijat voivat niitä toimessaan katsella ja arvostella. Näinä koepäivinä käy näyttelyssä runsaasti katsojia ei ainoastaan omasta maasta, vaan ulkomaalaisiakin. Joskus nähdään miten itävaltalainen tehtailija tekee selkoa jaapanilaiselle koneensa ja työkalunsa hyvistä ominaisuuksista.

Tässä näyttelyhallissa opastetaan myöskin kursseihin osanottajia. Edellämainittujen opintojen jälkeen tietopuolisessa opetussalissa siirrytään konehalliin. Siellä luennoissa opitaan koneita tuntemaan. Asetetaan niitä käyntiin ja tehdään käytännöllisiä havain- toja ja laskuja niiden rakenteesta, voimasta, hinnoista ja kulutuskustannuksista.

Näiden tietopuolisten ja käytännöllisten opintojen jälkeen seuraa työhuoneopetus. Työpaja käytännöllistä opetusta varten on avara sali (13,50×28,60), jonka toiselle sivulle ja osaksi keskelle on järjestetty kullekin 16 osanottajalle höyläpenkki ja sen viereen seinään ja pilareihin kiinnitetty työkalukaappi, jossa on kaikki puusepän ammatissa tarvittavat työkalut. Keskelle työpajaa on sijoitettu koneet, jotka ovat uusinta itävaltalaista rakennetta. Ne ovat: sirkkelisaha, vannesaha, suoruu- (rihtaus)-höylä, paksuushöylä, 2 jyrsin-konetta, 2 lävistyskonetta ja sorvi. Toisella sivulla ovat hiomokoneet ja pöydät terien terotusta varten. Uusimpia laitteita lienee flekti, joka rautapellistä tehtyjä torvia myöten höylyistä ja sahoista imee lastut ja sahajauhot polttoaineiden säilytyshuoneeseen. Kaikkia näitä koneita käyttää 50 hevosen voimainen sähkömoottori. Erityiseen osastoonsa ovat järjestetyt sellaiset työkalut, joita puusepät käyttävät käsin työtä tehdes- sänsä.

Työhuoneopetus kestää lähes puolet koko kurs- sien ajasta. Kukin osanottaja saa valita määrätyn työn, jonka hän ensin piirustaa paperille luonnolli- seen kokoon. Suuremman työn suorituksessa liitty- vät useammat yhteen. Työtä tehdään kuten malli- kelpoisessa puusepäntehtaassa. Jokainen oppilas on tarkan valvonnan ja ohjauksen alaisena. Työtapoja ja koneiden käyttöä selitetään yleisesti ja yksityi- sesti.

Työt, joita kurseissa pääasiassa tehdään, teh- tehdään pääasiassa koulun mallikokoelman kartutta- miseksi ja parantamiseksi. Lisäksi suoritetaan kurs-

seissa sopivia pienempiä tilauksia niin paljon kuin osanottajien käytännölliseksi harjaantumiseksi on tar- peellista.

Käytännöllisen työpajaopetuksen aikana jatke- taan tietopuolista opetusta. Valmistamastaan näyte- työstä tekee jokainen osanottaja aine- ja kustannus- arvion. Tämän lisäksi tehdään vielä malliksi ja ohjeeksi piirustuksista urakkatarjous uutisrakennus- yritykseen tarvittavista puusepän töistä.

Matemaattiseen oppimäärään liittyy liikkeen- harjoittajille hyvin tärkeä kulkulatsioonioppi. Siinä esitetään ne ehdot ja perusteet, joita liikkeenharjoit- tajan on noudattaminen voidakseen menestyksellä toi- mia kartuttuen omaisuuttansa vanhuutensa varalle vahingoittamatta itseänsä ja niitä, joiden kanssa hän on asioissa.

Ammattiopetusta jatketaan siten, että koulun mallipiirustuskokoelmasta, jossa on runsaasti kaiken- laatusimpia uudempaan stiiliin luonnolliseen kokoon piirrettyjä akkunoita, ovia, seinä- ja kattovuorauksia, portteja ja porttaaleja, osanottajat oman valintansa mukaan saavat jäljentää niin paljon kuin aikaa riittää.

Kurseissa opastetaan myöskin tuntemaan puoli- valmiita tehdastuotteita, joita puusepät tarvitsevat tai voivat hyväksensä käyttää. Tietopuolisen opetussalin seinille on ripustettu kaikenlaatuisia lukkosepän töitä, ilmoituksia ja näytteitä puutavaroista, listoista keino- tekoisesti värjätystä puusta, faneereista, kiillotuksissa y. m. puun sivelemisessä tarvittavista aineista. Näistä jakavat niiden valmistajat osanottajille runsaasti hinta- luetteloja ja näytteitä.

Lainopillisilla luennoilla selitetään tärkeämpiä voimassa olevia yleisiä asetuksia. Erittäin tutustu- taan teollisuuslain niihin kohtiin, jotka koskevat työn teettäjiä ja tekijöitä.

Lauvantaisin ja sunnuntaisin käydään tehtaissa, museoissa ja huomatuissa rakennuksissa. Sellainen vanha suurkaupunki kuin Wieni tarjoaa runsaasti ammattiin kuuluvaa nähtävää ja esimerkkejä van- hemmalta ja uudemmalta ajalta.

Samalla tavalla kuin edellä on kerrottu, järjes- tettynä kunkin ammatin vaatimusten mukaan, ta- pahtuu opetus muillakin pysyväsillä mestarikursseilla Wienissä. Osastoilla räätäleitä ja suutareita varten ei ole erityistä työpajaa käytännöllistä opetusta var- ten. Käytännölliset työpajat metalliteollisuutta var- ten lienevät myöskin samoissa rakennuksissa olevain konehallin ja tehdaslaitosten palveluksessa.

Epäilemättä meidänkin teollisuudelle tähän ta- paan järjestetystä ammattiopetuksesta olisi suuri hyöty.

E. T.

VALTION RAUTATIE-ASEMIEN ERI RAKENNUSTEN FASAADIPIIRUSTUKSIA VARTEN JULAISTUN PALKINTOKILPAILUN OHJELMA*).

I). Kilpailu käsittää seuraavat kolme ryhmää:

Ryhmä N:o 1. IV:n luokan pääteaseman asemarakennusta varten (Nurmeksen ja Rovaniemen kauppaloihin) laaditaan 2 fasaadipiirustusta ja leikkaus poikki rakennuksen, asema-
päällikön asuntoa, kasarmirakennusta, jossa on 6 kahden huoneen huoneustoa, ja suurehkoa tavaramakasiinia ynnä konttorihuoneustoa varten laaditaan ainoastaan 2 fasaadipiirustusta kuhunkin.

Ryhmä N:o 2. IV:n luokan väliaseman asemarakennusta varten laaditaan 2 fasaadipiirustusta ja leikkaus, isoa n. k. kaksoisvahtitupaa, yksinkertaista vahtitupaa ja yhdistettyä kylpy- ja leipomatupaa varten laaditaan 2 fasaadipiirustusta kuhunkin.

Ryhmä N:o 3. V:n luokan väliaseman asemarakennusta varten laaditaan 2 fasaadipiirustusta ja leikkaus poikki rakennuksen, pientä kaksoisvahtitupaa, pysäkin odotusmajaa, pientä pysäkin tavaramakasiinia ja käymälää varten 2 fasaadia kuhunkin.

II). Fasaadipiirustusten pohjaksi on pantava ne pohjapiirroset, jotka Tie- ja vesirakennusten ylihallitus on tätä tarkotusta varten laatinut ja saa kilpailija tehdä näihin pohjapiirroksiin ainoastaan sellaisia muutoksia, joita fasaadien muodostelu vaatii, mutta muuten ei huoneitten pääsovituksista saa luopua eikä huoneitten suuruutta sanottavasti muuttaa. Kaikkiin rakennuksiin on radan puoleinen fasaadi piirrettävä.

III). Rakennuksilla, jotka kaikki rakennetaan puusta, tulee olla yksinkertainen, mutta kummin-kin hauska ja miellyttävä ulkonäkö, ja vaikeatekoisia ja kalliita detajlisovituksia on vältettävä. Kaikki rakennukset laudoitetaan ja maalataan öljyväriellä.

IV). Kaikki piirustukset on tehtävä seuraten mittasuhdetta 1: 100 ja niitä ei saa kääriä kokoon.

*) Vaikkei meille ole tätä julaistavaksi lähetetty, katsomme kuitenkin asian edun kannalta tarpeelliseksi tehdä sen.

Kilpailuehdotuksiin saa liittää kirjallisen selostuksen.

V). Kilpailevat voivat ottaa osaa joko kaikkiin 3 ryhmään tai vaan joihinkuihin niistä.

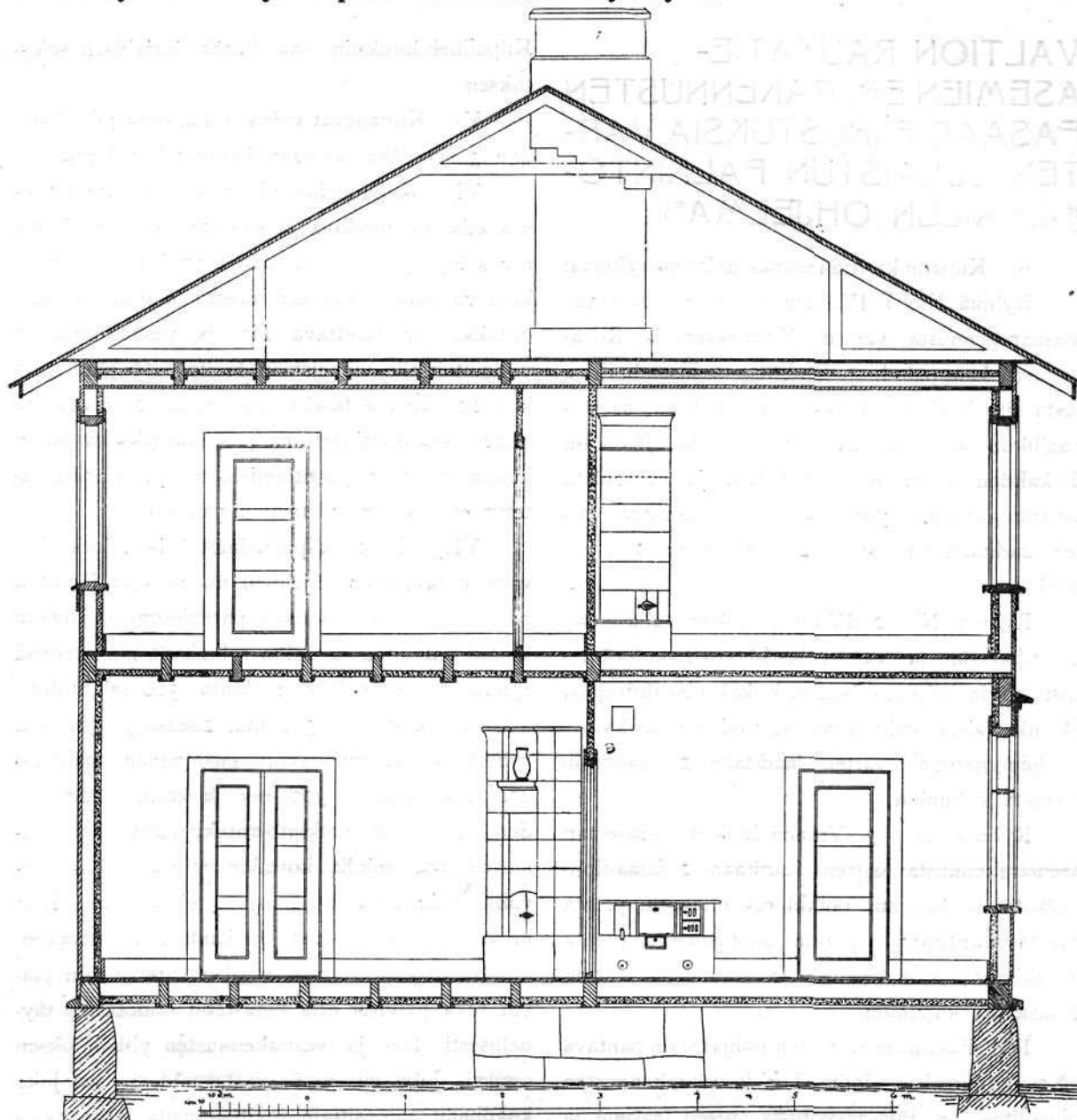
VI). Kilpailuehdotukset on varustettava tunnuksesta tai merkillä ja sulettava kansiin, joissa myös löytyy tuolla samalla tunnuksesta tai merkillä varustettu, kuoreen sulettu nimilippu. Ehdotukset on jätettävä Tie- ja vesirakennusten ylihallitukselle viimeistään toukok. 10 p:nä 1907 k:lo 12 päivällä taikka viimeistään 2 päivää sitä ennen sisäänkirjotettuna postilähetyksenä johon kuhun Suomen postitoimistoon. Jälestäpäin jätetyt ehdotukset suletaan kilpailusta.

VII). Niistä kilpailuehdotuksista, jotka havaitaan täyttävän ohjelman määräykset ja jotka palkintolautakunta katsoo parhainmiksi, jaetaan kolme palkintoa kussakin ryhmässä, nim. 1:ssä ryhmässä ensimmäinen palkinto 500 mk, toinen 400 mk ja kolmas 300 mk, 2:ssä ja 3:nnessä ryhmässä kummassakin ensimmäinen palkinto 400 mk, toinen 300 mk ja kolmas 200 mk. Sen ohella on palkintolautakunnalla oikeus lunastaa 100 mk:lla kustakin ryhmästä viisi etevintä palkitsemata jäänyttä ehdotusta. Kun kilpailun tarkotuksena on hankkia huonerakennusten malleja uusien ratojen varsille niin jäävät sekä palkitut että lunastetut ehdotukset täydellisesti Tie- ja vesirakennusten ylihallituksen omiksi, joka siis myös vastaisuudessa saa joko kokonaan tai osittain sovittaa näitä piirustuksia muidenkin ratojen varsille rakennettaviin samantyläisiin rakennuksiin. Jos jotain rakennusta varten katsotaan tarvittavan selvittäviä piirustuksia, niin tulee ylihallitus teettämään sellaiset piirustukset kunkin ehdotuksen laatijalla.

Palkintolautakunnan muodostavat seuraavat henkilöt: professori Gustaf Nyström, ylitirehtööri W. Lindberg, yli-insinööri O. Fr. Nyberg sekä arkkitehdit Bertel Jung ja Usko Nyström.

Ohjelma ja pohjapiirroset ovat saatavana ylihallituksen virkahuoneustossa P. Esplanaatinkadun 27:ssä joka arkipäivä k:lo 11:sta 3:een.

Riksilevyä huvila- y. m. puurakennuksissa käytettynä.

Uusi rakennusaine.

Korkeimmat vaatimukset, mitä voidaan asettaa ensiluokkaiselle väliseinä-aineelle, täyttää uusi rakennusaine:

„RIKSI-LEVYT“

Niinpä esim. ei Riksi-Levyistä tehtyjä seinäiä tarvitse rapata, silottaa eikä kuivata, sillä ne valmistetaan ehdottomasti kuivina ja sileäpintaisina, ne ovat keveitä, (omin paino 0,8), eristävät täydellisesti äänen ja lämmön, ovat ehdottomasti tulenkestävät, omaavat erinomaisen sitkeyden ja kestävyuden, ne ovat halvempia kuin mikään muu nykyään kaupassa oleva väliseinä-aine. Riksi-Levyt täyttävät sanalla sanoen väliseinä-aineen I H A N T E E N.

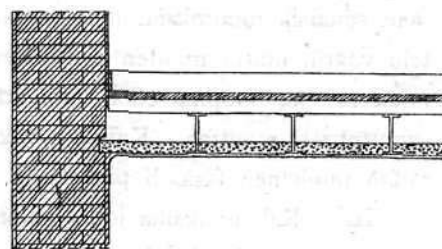
Riksi-Levyä voidaan menestyksellä käyttää myöskin huoneiden laipioissa (katossa), jota käyttäen käy permantotäyte tarpeettomaksi.

Kysymyksiin vastataan kernaasti viipymättä.
Asiamiehiä otetaan kaikkiin kaupunkiin.

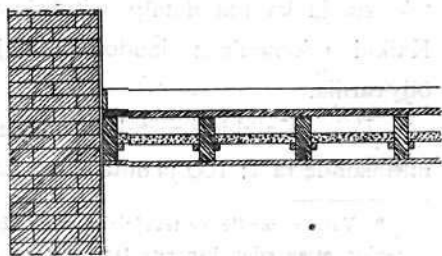
OSAKEYHTIÖ RIKSI-LEVYT HELSINKI.

Konttori Mikonkatu 19. — — — — — Telefoni 2071.

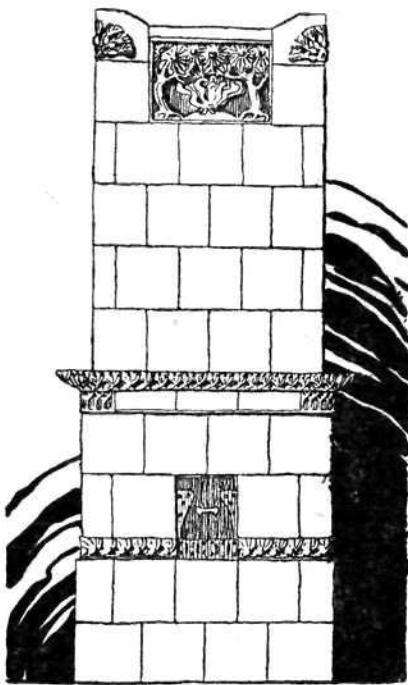
Riksilevyä kivirak. permannoissa käytett.

Puuvuoliaisilla.

Rautapalkeilla.

Turun Kaakeli- Tehdas

myy halvimalla aivan
uusmallisia kotimaisten
arkkitehtien piirustusten
mukaan valmistettuja uu-
nia sekä saleja että ruoka-
saleja ja jokapäiväishuo-
neita varten. ○○

Näyttelyvarasto
Helsingissä,
Iso Roobertinkatu 25

Tampereen
Höyrypuuseppä
Osakeyhtiö

valmistaa

Huonekaluja ja
Puusepäntöitä

Näyttelyvarasto Tampereella
Puutarhakadun 16:sta.

HUONEKALULIIKE O. M. KOIVU

TAMPEREELLA

--- LÄNTINENKATU 21 ---
PUHELIN 615

TEKEE KAIKKIA ALAAN
KUULUVIA TÖITÄ.

Suuri varasto

Sahalla valmistettuja:

PARRUJA, VASOJA, PIIRO-
JA ja HIRSIÄ sekä LANK-
KUJA ja LAUTOJA myyvät,
Kajaanissa

Nieminen & Kärnä.

Rakentajat huom.! w w w w Rakentajat huom.!

Hyviä rakennustarpeita:

vasoja, parruja, hirsyä, riukuja, lonkkuja,

lautoja, telinelankkuja, balkoja y. m. myy

Niilo Ahlgren

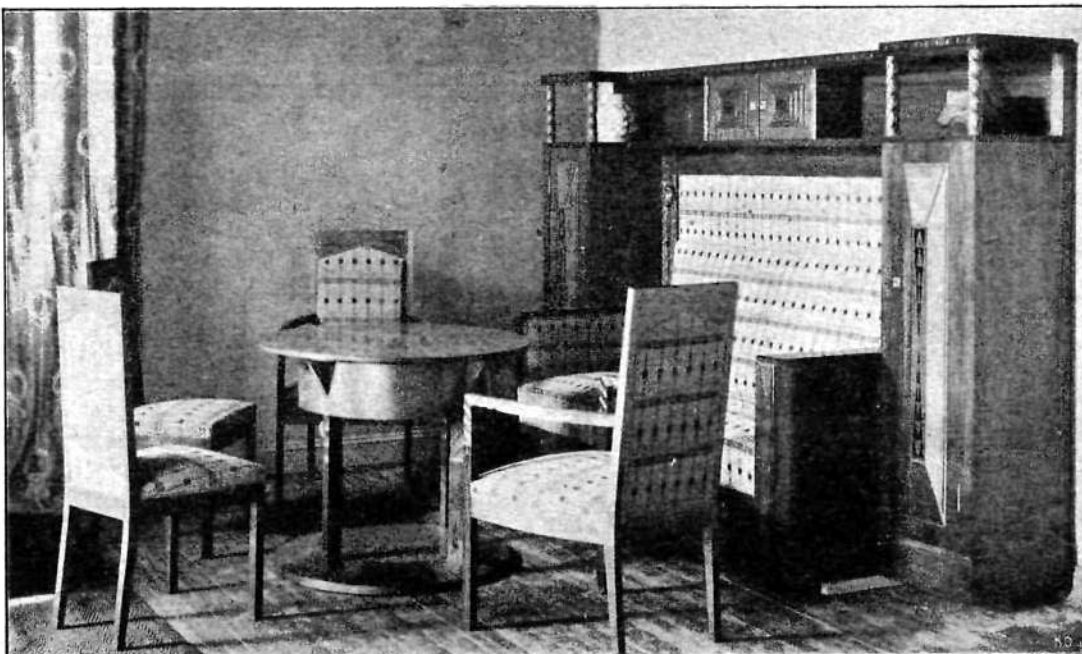
Helsingissä, Vilhonkatu 5, Puhelin 37 56.

N. B O M A N I N

HÖYRYPUUSEPÄN-
LIIKE .: TURUSSA

NÄYTTELY-
VARASTOJA:

HELSINGISSÄ .: TURUSSA
Mikonkatu 4 .. Linnankatu 47

Valmistaa täydellisiä si-
sustuksia

niinhyvin hotelleihin, pank-
keihin kuin yksityisasuntoi-
hin ja yksityishuoneisiin.

Aistikas työ, suora koh-
telu, tarkat hinnat.

John Ericsson
Atelieri
 Tehdas ja huonekaluvarasto
 Hallituskatu 14

S. Wuorio

Maalarinliike ja
 Tapettikauppa.

Aleksanterinkatu 9. Helsinki.

Häkli, Lallukka ja Kumpp.

Omistaja Juho Lallukka.

Tukkukauppa Wiipurissa
 suosittaa muitten tavarainsa ohella
todellisesti hyvää

Teetä,

jota on saatavana kaikissa hyvin
 varustetuissa kauppapuodeissa.

Jokainen käärye on varustettu vieressä olevalla leimalla
 ja tavaramerkillä sekä sisältää tutkimustodistuksen...
 Huomautamme, että meidän teekääryeemme
 ovat täysipainoisia

Tampereen
Rakennuskonttori

myy halvimalla

Kalkkia, sammutettua ja sammuttamatonta.

Sementtiä, Lomma, Danmark ja Quinstorp.

Tulenkestäviä tiiliä ja savea.

Ikkunalasia, Tapettia, pingopaperia ja pahvia.

Maalitarpeita ja Värnissoja.

Rakennustarpeita ja Työkaluja.

Konetarpeita ja Öljyä.

Rautatiekiskoja ja I-rautoja.

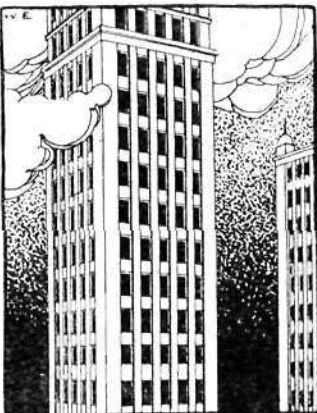
KARL SLOTTE, Stukkaus- ja Maalarinliike

Sähköos.: Slottes
 Puhelin 39 10 - -

Kalkkimaalausta -
 Korkokuvamaalausta
 y. m.
 Koristelua - - -

Erityisala:
 Italialainen stukkaus
 Al' Fresco-Sgrafito -
 Al' Secco - - - - -

Lyijylasimo - - - - -
 Lasinsyövytystä - - -
 ja
 Kylttimaalausta - - -

Helsingin Rakennusainekauppa

Osakeyhtiö. Itä Heikinkatu 3.

Haaraliike Sörnäisissä Hameenkatu 2.

*Rakennusaineita, Rautatavaraa,
 Därejä ja Öljyjä, Talouskaluja.*

Pyytäkää hintailmoituksiamme!